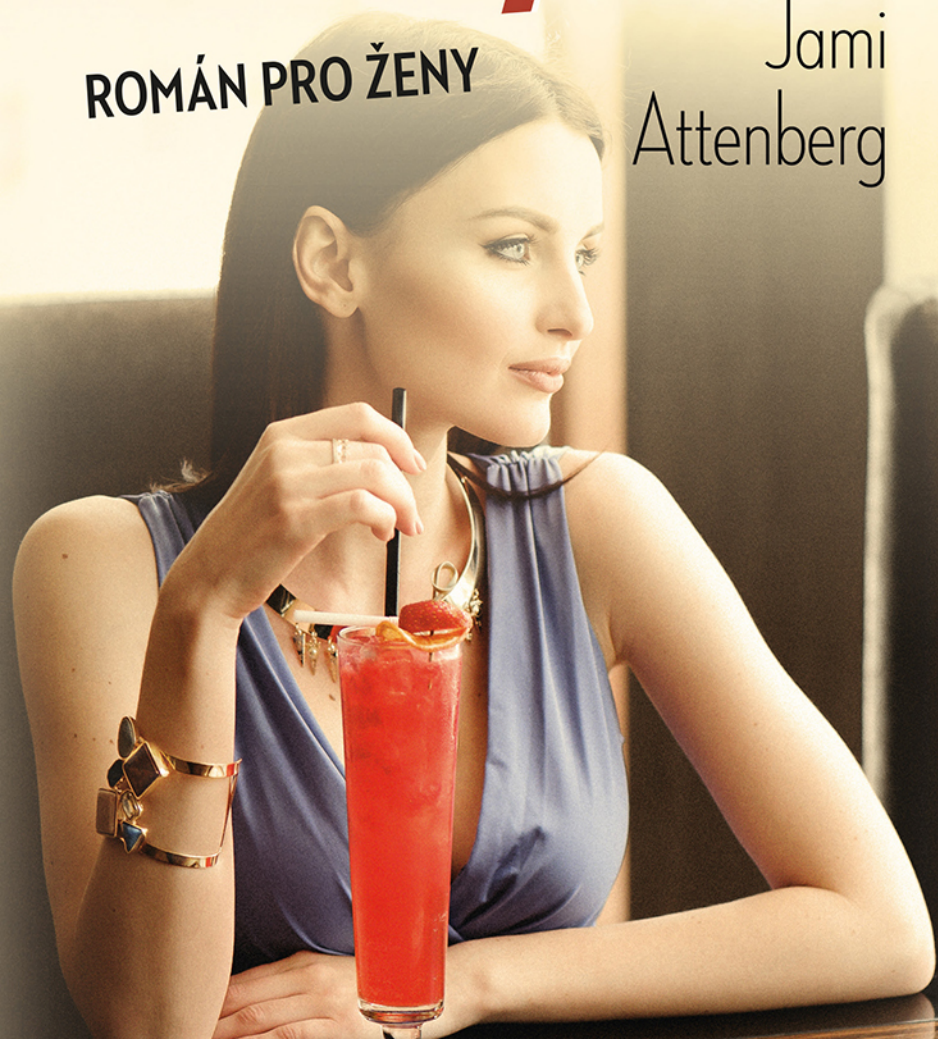

Všichni dospěli

ROMÁN PRO ŽENY

Jami
Attenberg

Jami Attenberg

*Všichni
dospěli*

Copyright © 2017 by Jami Attenberg

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Marcela Petrželová, 2018

Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2018

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2018

ISBN 978-80-7585-842-9 (pdf)

Jami Attenberg

*Všichni
dospěli*

Přeložila Marcela Petrželová

Byt

Studuješ uměleckou školu, nesnášíš to tam, vyhodíš tě, přestěhuješ se do New Yorku. Pro většinu lidí je to ambiciózní gesto – přestěhovat se do New Yorku. Ale pro tebe je to známka selhání, protože jsi tam vyrostla, takže se vlastně jen vracíš domů, když se ti nepodařilo uspět ve světě. Duchovně je to opak rozletu.

Chvíli bydlíš u bratra a jeho přítelkyně v malém pokoji pro hosty. Postel máš nacpanou mezi botníkem, několika bratrovými kytarami v pouzdrech a stěnou knih jeho přítelkyně z doby, kdy studovala na Brownově univerzitě. Seženeš si práci, taky přes tuto přítelkyni. Nedá se říct, že bys tu práci nesnášela ani ji zbožňovala, ale nemůžeš na ni nadávat, protože nejsi o nic lepší než kdokoli jiný a v některých ohledech jsi ještě mnohem, mnohem horší. Uvědomuješ si to, a tak poslušně chodíš do práce.

Začneš vydělávat. Najdeš si malý, zchátralý byt na podělaném nábřeží Brooklynu. Je v něm jedno okno od podlahy až ke stropu, které překrásně rámuje maličký Empire State Building v dálce. Ted' jsi doma. Všem ve tvém životě se ulevilo. Ted' je v bezpečí, myslí si. V žádném případě se tě nikdo neptá: „Tak tys skoncovala s uměním, co?“ Nechtějí totiž znát odpověď.

Nebo je jim to jedno. Anebo se tě bojí zeptat, protože je děšíš. Ať už je to z jakéhokoli důvodu, všichni se podílí na téhle nové fázi tvého života, ve které se nevěnuješ umění. I když jsi ho milovala nejvíc na světě.

Máš ale jedno malé tajemství: sice už do umění neděláš, ale aspoň každý den kreslíš. Nikdo o tom neví, protože bys tím připustila, že je ve tvém životě díra, a to se ti nahlas říkat nechce, snad jenom na terapii. Přesto ale jednou denně kreslíš stejnou věc znovu a znovu: ten zatracený Empire State Building. Každé ráno vstaneš (o víkendu třeba až odpoledne podle toho, jakou máš kocovinu), dáš si hrnek kafe, sedneš si ke karetnímu stolku u okna a kreslíš ho, obvykle tužkou. Když máš čas, maluješ inkoustem. Když spěcháš do práce, uděláš to někdy až v noci a pak do skic přidáš barvu, abys zachytila stále se měnící světla budovy. Někdy kreslíš jen budovu samotnou a někdy i její okolí. Někdy kreslíš oblohu a jindy zase most v popředí. Někdy kreslíš East River a jindy zase rám okna kolem celého výjevu.

Skicáky už máš plné těchto kreseb. Mohla bys stejnou věc malovat donekonečna, uvědomíš si. *Nevstoupíš dvakrát do stejné řeky, protože už to není ta stejná řeka a ty už nejsi ten stejný člověk*, četla jsi jednou. Empire State Building je tvou řekou. A ani nemusíš opustit byt, abys do ní vstoupila. Umění už v tobě zase probouzí pocit bezpečí, ačkoli víš, že se v něm nijak nelepšíš. Své výtvory bys mohla prodávat za slunné soboty turistům na ulici u Central Parku, to je tak asi všechno. Není v tom žádná výzva, žádné poselství, je to jen tvůj výhled, pořád dokola. Je to ale to jediné, co

umíš, to jediné, co můžeš nabídnout, a naprosto to stačí, aby ses cítila být něčím zvláštní.

Takhle to jde šest let. Brooklynský byt v měnícím se okolí. Proč se stěhovat, když je nájem tak nízký? Průměrná, ale dobře placená práce, ve které vynikáš, několikrát se dočkáš malého povýšení. Tu a tam dobrovolnická činnost. Napochoduješ, kam ti tvoje máma aktivistka řekne, abys napochodovala. Bezvýznamné skicáky se hromadí ve spodní polici knihovny. To jen stěží vyplní tu prázdnou díru. Taky dost piješ, už to trvá dlouho, k tomu hlavně kokain a extáze, i když někdy se nad ránem dorazíš pomocí prášků. Další způsob zaplňování díry. Pak jsou tu muži, ve tvé posteli, v tvém životě. Všichni trochu v mlze, ale jsou pro tebe důležití spíš proto, aby utlumili hlas ve tvé hlavě, který ti říká, že se svým životem naprosto nic neděláš, že jsi dítě, že všechny ty atributy dospělosti jsou sračky, vůbec nic neznamenají a ty jsi chycená v pasti a navždycky budeš, dokud tě něco nepřinutí ke změně. A taky ti chybí umění.

Zdá se, že lidem ve tvém okolí jde všechno jako po másle. Nedělá jim problém vybudovat si kariéru, koupit byt, přestěhovat se do jiného města, zamilovat se, oženit či vdát a psát své jméno s oběma příjmeními, adoptovat zatoulanou kočku a konečně taky mít děti. A tohle všechno pečlivě dokumentují na internetu všem na odiv. No vážně, zdá se, že se ani nemusí vůbec snažit. Jejich životy se budují jako stavby. Každá jejich přesná, ale naprosto předvídatelná cihla ti roste přímo před očima.

Nejvíce tě dostane, když tě kamarádka pozve na drink. Ta kamarádka, se kterou jsi byla pít už milionkrát.

Když jste pak na baru, zírá na nápojový lístek a nic si neobjedná, takže se musíš zeptat: „Ty nepiješ?“ a ona odpoví: „Kéž bych mohla“ a dramaticky se odmlčí a ty přesně víš, co bude následovat: poví ti, že je těhotná. A je v tom ten podtext, jaké máš štěstí, že pořád můžeš pít, zatímco ona pít nemůže, protože je v ní to blbý dítě. To hloupý, zasraný dítě. V ní.

Nakonec čekají dítě i tvůj bratr se ženou, a ty je za to nemůžeš nesnášet, protože je to rodina a vždycky k tobě byli strašně milí. S bratrem jste si hodně blízcí, protože váš otec zemřel dost mladý, na předávkování. Uspořádáš těhotenský večírek, na kterém vypiješ trochu moc mimózy a pak brečíš v koupelně, ale jsi si celkem jistá, že si toho nikdo nevšiml. Vlastně je ti to jedno. Prostě jsi jen z nějakého důvodu unavená. Unavená životem. Unavená z toho, jak se snažíš zapadnout někam, kam nepatříš. Toho večera přijdeš domů a nakreslíš Empire State Building a pocítíš naději z toho, že děláš tu jedinou věc, kterou miluješ. Takovou naději, že si dokonce vyhledáš na internetu význam dnešních barev – zelených a modrých světél – a zjistíš, že je to na počest Národního dne poruch příjmu potravy. A zase z toho máš depresi, i když jsi nikdy v životě poruchami příjmu potravy netrpěla.

Devět měsíců uplyne jako voda, dítě by se mohlo narodit každou chvíli. Zavoláš bratrovi, abys zjistila, kdy to přesně bude, ale ti dva si najali nějakou hipísáckou porodní asistentku a ta ti řekne jenom: „Zatím nevíme. Možná ještě týden.“ Aspoň ti poví, že to bude holčička. Jsi nadšená. „Zavolej mi, jakmile se něco dozvíš, cokoli,“ řekneš mu. Pak tě v práci čekají

neskutečně ubíjející odpolední porady tři dny za sebou a po nich tě přestěhují do nové kanceláře, o kterou se musíš dělit s novou pracovní silou. Je o třináct let mladší než ty, je bujará, hlasitá a roztomilá, a i když vydělává polovinu tvého platu, všechno utratí za upnuté šaty.

Je pátek. Vyrazíš na drink a opiješ se. Pak zavoláš svému drogovému dealerovi, kterému jsi nevolala už několik let. Ani se ti nechce věřit, že to číslo pořád funguje. Řekne: „Už je to pěkná doba, co jsme se viděli naposledy.“ Ty na to: „Měla jsem hodně práce,“ jako by ses potřebovala obhajovat, proč už nejedeš v drogách. Moc si toho nekoupíš, jenom tak akorát, ale pak potkáš na baru muže, oba předstíráte, že už jste se někde viděli, i když tomu tak není. Prostě to jen z nějakého důvodu dodává pocit bezpečí. Má toho víc než dost pro vás oba. Jdete spolu k tobě domů, k maličkému Manhattanu v okně, k hromadám skicáků a pustíte se do všech těch drog.

Takhle to jde hodiny. Taky je v tom trocha sexu, ale ani jeden z vás se o toho druhého moc nezajímá. Drogoví kámoši, o tom to je. Nemůžeš se ani postavit, abys mu ho postavila. Nakonec odejde, ty si vypneš telefon a jdeš spát. Probudíš se v neděli večer. Když si zapneš telefon, najdeš osm zpráv od bratra a matky. Prošvihla jsi narození své neteře.

Po tomhle už se k drogám nevrátíš, nikdy. Žádná odvykací kúra není zapotřebí. Začneš svět vidět svěžíma očima. Ale svět vypadá pořád stejně. Práce, byt, kamarádi, rodina, výhled. Pár týdnů to vypadá, že by ses mohla v práci dočkat velkého povýšení, ale pak si

uvědomíš, že by ti taky přibylo povinností a zodpovědnosti, a tak z toho na poslední chvíli radši vycouváš. Tohle povýšení by mohlo znamenat, že tam ještě nějakou chvíli pobudeš. Sama sobě nalháváš: měla bys být otevřená možnostem. Nikdy nevíš, co se může stát.

Pořád kreslíš. Je to ta nejlepší část dne. Je to ten nejčistší okamžik. Dech opouští tělo a máš pocit, jako by ses lehce vznášela nad zemí. Na Nový rok, v den nových začátků, si dovolíš prolistovat některé staré skicáky. Uvědomíš si, že se zlepšuješ. Nejsi *zas tak bez* talentu. Tohle tě naplní. Chvíli se tím pocitem necháš unášet. Soustředíš se jen sama na sebe a na své nitro. Dovolíš si to potěšení mít se ráda. Co když tohle ke šťastnému životu stačí?

Za týden si při odchodu z bytu všimneš plakátu na plotě přes ulici. Je to stavební povolení na desetipatrovou rezidenční budovu. Začnou za měsíc. Ty bydlíš v pátém patře. Tahle budova ti zakryje výhled, o tom není pochyb. Na vteřinu uvažuješ, jestli to není vtip. Ohlédneš se, jestli tě náhodou nenatáčí kamera a nečeká na tvou reakci, ale ne, je to skutečné, ve tvém životě se chystá změna. Konečně přijde něco nového a nečekaného.

Trvá rok, než budova vyrostе, a ty její stavbu sleduješ každý den. Cihlu po cihle. Nevíš, kdy přesně bude hotová, kdy definitivně přijdeš o svůj výhled, ale rozhodneš se uspořádat ještě jednu poslední party, abys ten konec stvrdila. Pozveš všechny, koho znáš, a dokonce je necháš přijít i s dětmi. Tví přátelé přijdí na Empire State Building a na tebe. „Byl to dobrý výhled,“ řekne jedna z tvých starých kamarádek z práce,

zavěšená do svého snoubence. „Nebyl to výhled za milion,“ řekneš, „ale za těch patnáct stovek měsíčně stál.“ „Teda, ty máš tak dobrý nájem,“ řekne její snoubenec. „Nemůžeš se odstěhovat, i když už tu ten výhled nebude. Tenhle byt prostě nesmíš nikdy pustit,“ řekne a zatřepe ti rameny.

V den, kdy usadí poslední cihlu a tvůj výhled je nadobro v tahu, si koupíš láhev vína, objednáš pizzu a sedneš si ke stolku. Zíráš na vzduch a na nic a na cihly. Věc, která tě dělala něčím výjimečnou, je pryč. Ten výhled už se ti nikdy nevrátí, ani ten čas. A jediné, čím je můžeš dokázat, jsou tyhle skicáky, které jsou stejně k ničemu. Přemýšlíš, že bys je spálila, ale k čemu by to bylo dobré? Navíc pouze ony dokazují, že jsi byla na téhle zemi. Uvědomíš si, že celou tu dobu ses jen snažila si dokázat, že jsi ještě naživu. *Ale když tohle mít nebudu, znamená to, že jsem mrtvá?* Určitě ne. Prosím, ne. Ukousneš si pizzy, usrkneš vína a položíš si otázku, na kterou jsi konečně připravená: Co dál?

Andrea

Vyjde nová kniha. Je o tom, jaké to je být single. Napsala ji nesmírně atraktivní žena, která už je teď vdaná a s povzdechem vzpomíná na doby, kdy ještě byla sama. Tahle kniha mě ani v nejmenším nezajímá. Já už sama jsem, a to pěkně dlouho. Tahle kniha mě nemůže naučit nic, co už bych neznala.

Přesto mě na ni ale všichni upozorňují. Jsou jako poštovní holubi, kteří nad střechami Manhattanu třepetají svými křídly, aby mi přinesli svou zprávu jako nějaký pokleslý bulvár. Nic je nezastaví, aby dosáhli svého vytčeného demografického cíle, tedy mě.

V ruce omotané cinkajícími náramky drží jeden výstisk i moje spolupracovnice Nina, a jakmile ho dočte, předá mi ho, ačkoli jsem o něj nikdy neprojevila zájem, natož abych s ní tu knihu probírala. Je teď čerstvě single a je jí čtyřiaadvacet. Ženu, která by nebyla čerstvě single a už jí nebylo čtyřiaadvacet, by asi nenapadlo dávat tuto knihu jiné svobodné ženě.

Moje matka mi ji objedná on-line a jednoho dne se mi objeví v poště. Není u ní žádný vzkaz ani jméno a trvá mi týden, než zjistím, kdo mi ji poslal. Celou tu dobu si říkám: poslal mi ji duch. Chce, abych přemýšlela o tom, jaké to je být singl.

Nakonec se máma přizná. Samozřejmě to ale nepovažuje za přiznání, tak to vidím jenom já. „Dostala jsi tu knihu?“ zeptá se. „Aha, tak to *ty* mi ji poslala,“ řeknu. „Mami, proč mi posíláš takovou knihu?“ „Myslela jsem, že by ti pomohla,“ řekne.

Moje švagrová, která žije v zapadákově někde v Hampshiru a zasvětila život péči o umírající dítě, mou neteř, tráví své dny přemýšlením o smrti, se o ní zmíní, když jí v neděli zavolám. „Slyšela jsi o té knize?“ řekne. „Ano,“ odpovím. „Už jsem o ní slyšela.“

Stará známá z vysoké mi na zeď Facebooku pověsí odkaz na recenze knihy a přidá popisky typu: „Myslím, že tohle by se ti mohlo líbit“. nebo „Tohle mi tě připomnělo“. Pomyslím si – tohle že by se mi mělo líbit? Mně se to ale nelíbí. Hnusí se mi to. Kde mám tlačítko, kterým bych vyjádřila, jak se mi to hnusí? Kam mám kliknout, abych to ze sebe vykřičela?

Jdu ke své terapeutce a řeknu jí: „Proč o mně lidé přemýšlí jen v souvislosti s tím, že jsem single? Jsem přece i něco jiného.“

A tohle ji potěší, tuhle starou, zahořklou, vrásčitou, intoušskou čúzu. Má pocit, že je to konečně průlom nebo přinejmenším cenné cvičení, chvíle, ze které bych se mohla něco naučit. Něco. Konečně změna v našich rozhovorech. Je vyřčeno tvrzení o mém životě, konečně. „Řekněte mi, kdo tedy jste,“ řekne. „Jaké další věci na vás sedí?“

„No, jsem žena,“ začnu.

„Ano, dobře.“

„Pracuju v reklamě jako návrhářka.“

„Jistě.“

„Technicky vzato, jsem židovka.“

„Dobře.“

„Jsem Newyorčanka.“

Začínám ztrácet půdu pod nohama. Určitě jsem víc než jen tohle.

„Jsem kamarádka,“ řeknu. „Jsem dcera, sestra a teta.“ Tyhle věci jsou mi poslední dobou poněkud vzdálené, ale stále jsou součástí mé identity.

V duchu si pomyslím:

Jsem sama.

Jsem alkoholik.

Jsem bývalá umělkyně.

V posteli jsem dračice.

Jsem kapitánem potápějící se lodi, svého těla.

Terapeutce řeknu: „Jsem bruneta.“

Jdu na rande s mužem, se kterým jsem se seznámila na internetu. Moc se nevydaří. Ačkoli pocítuji určité potěšení z toho, že na tomhle rande to nejsem já, kdo moc pije, je to jen dočasná radost. Musím tady tvrdnout s opilcem, musím trávit čas s tímto mužem a sledovat, jestli bude nepřátelský, nebo zábavný. Snažím se od toho oprostit. Tohle není rande, je to zkouška divadelní hry o příšerném rande.

Když dorazím, už má v sobě dva bourbony. Jsem shovívavá, ale pak mě nakrkne, když na mě moc sahá. Je příliš důvěrný, troufalý a taky má na sobě rolák. A na rolák nemá ten správný tvar hlavy nebo je to možná jenom tou bradou či ústy, ani nevím, ale s tímhle rolákem bych teda *nemohla*. A pak se mě během večera zeptá, jestli jsem to četla, jestli jsem četla tu knihu. Řeknu: „Ne, a ty?“ On na to odpoví: „Já moc nečtu,“ načež si

pomyslím *To je mi ale překvapení*. A pak dodá: „Ale myslím, že je úplně o tobě.“ Já na to: „Ty jsi taky single, tak proč to není o *tobě*?“ A on řekne: „Single? No ale u mě je to jenom dočasné.“

Trvalý stav mé nestálosti. To je mé vlastnictví. Stojím před ním u vstupu do metra a nevlastním nic jiného než sebe. Já sama jsem všechno, chci mu říct. Pro něj je to ale nic, protože tak si teď sám sebe považuje. Je sám, a tak nestojí za nic. Jak mu mám vysvětlit, že to, co platí u něj, neplatí u mě? Že jeho životní souvislosti nejsou stejné jako ty moje. Jak vyhodíš do vzduchu autobus, který jsi musel celý život řídit? Není to tvoje vina, že jiný způsob dopravy nebyl k mání.

„Měla by sis ji přečíst,“ řekne a já ho přetáhnu kabelkou, jako by mě snad napadl, a chci, ať mě nechá na pokoji. Opouštím scénu, zkouška je u konce a on za mnou křičí svůj poslední výstup: „Hej, za co to bylo?“ Možná mě ještě nazval děvkou, to už si nevzpomínám. Nejspíš to bylo šeptem. Poslední improvizace.

Nikdy si tu knihu nepřečtu. Nechám ji v prádelně, a když přijdu příště, už tam není. Máma už se mě na ni znovu neptá. Neustále mění svůj názor na to, jaká bych měla být a jak bych měla žít. To, že jsem sama, mi pro tuto chvíli odpouští.

Zapomeneme na to, co vy na to? Nemohli bychom prostě mluvit o něčem jiném? Prosím.

Indigo se vdává

Letím do Seattlu, sama, na svatbu své kamarádky Indigo. Byla jednou z mých prvních kamarádek z doby, kdy jsem začínala v reklamě. Několik let jsme se spolu prakticky každý čtvrtek opíjely a taky jsme párkrát jely na dovolenou, sice jen na víkend, ale stejně. Její matka je z Trinidadu a táta je běloch. Kamkoli jsem s ní šla, muži jí říkali, že je „exotická“, a ona na to odpovídala: „Já nejsem pták ani květina, jsem lidská bytost.“ Nakonec sekla se svou prací a stala se z ní instruktorka jógy, ale bere si bohatého muže, takže pracuje jen tu a tam. Nicméně svatbu pojali v hippie stylu, aspoň na mě to tak působí. Oba jsou bosí. Všude jsou luční květiny. Její šaty vypadají jako z cárů látky. Svatba se koná na něčí zahradě, i když zrovna tahle zahrada má nádherný výhled na Pugetův záliv.

Sedím u stolu pro svobodné pod trsem blikajících světylek a listy hroznového vína. Jsou tu ještě čtyři další single ženy: dvě z nich jsou lesby, které jsou nejlepší kamarádky a jsou zcela zabrané do pomlouvání všech lidí, s nimiž chodily na vysokou.

Další je vysloužilá jeptiška, jejíž příběh zůstane po zbytek večera tajemstvím. A čtvrtá žena je Karen, opravdová kariéristka. To neříkám, abych se jí posmívala, ale

protože se tak sama označila, takže je to tuplem pravda. U stolu jsou dva gayové, kteří spolu chodívali a využili tohohle večera, aby si některé věci vyříkali. A pak jsou tu dva heterosexuálové: čerstvě rozvedený strýc nevěsty jménem Warren a vysoký, svalnatý muž jménem Kurt, který pracuje v ředitelství baseballového klubu Seattle Mariners.

Sleduji Karen, jak rychle připíjí bílým vínem a Kurt se k ní přidává, akorát pije skotskou. Okatě spolu flirtují, naprosto beze studu, téměř profesionálně. Budí to dojem, jako bychom ani nebyli na svatbě, ale někde v baru, před nimi miska popcornu, v televizi běží sportovní přenos s vypnutým zvukem a jukebox každých patnáct minut spustí přednastavené popové písničky. Warren a já sedíme na svých místech a díváme se, jak flirtují. Je to jakýsi náš vlastní druh flirtu. Je to, jako bychom s nimi byli na dvojitém rande jenom s tím rozdílem, že je nesnášíme.

„Sleduj je pozorně,“ řeknu Warrenovi. „Na tohle se teď můžeš těšit.“

Warren se na mě zasměje. Je mu tak padesát, má uhlazené způsoby, působí klidně a má všechny vlasy, na spáncích už trochu prošedivělé. Je bohatý, stejně jako jeho synovec, který si bere mou kamarádku Indigo. Pová mi, že se právě přidal do turistického klubu. „Chodíval jsem na túry se svou ženou a pak sám, ale někdy je to prostě lepší s jinými lidmi,“ řekne. Má štíhlé, opálené ruce. Taky se mi svěří, že si před půl rokem pořídil psa a každé ráno s ním chodí do parku. Už jenom ten pocit, že na něj doma někdo čeká, mu v tomhle těžkém období pomáhá. „Jsem ráda, že máš psa,“ řeknu.